

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2006
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. αναφορές βιωματικού χαρακτήρα:

1. σπουδές «εξ ευνοίας των καλογήρων» - Θρησκευτική διάσταση νεανικής ζωής. «Αν ήθελαν να με κάνουν... μοναστήρι».
2. αστικό επάγγελμα: «Κ' εγώ έμαθα γράμματα... κ' έγινα δικηγόρος».
3. νοσταλγία για το νησί: «Ας ήμην ακόμη βοσκός εις τα όρη!».
4. ποιμενικός βίος των νεανικών χρόνων: «ήκουσεν τη φωνή της γίδας μου».
5. απογοήτευση από τη ζωή στην πόλη / αρνητική θέση για τη μόρφωση: «Και τώρα όταν ενθυμούμαι... εις τα όρη!»

B1. αφηγηματικές τεχνικές:

1. πρωτοπρόσωπη αφήγηση – δραματοποιημένος αφηγητής: αφηγείται την προσωπική του ιστορία με εσωτερική εστίαση.
2. διπλή οπτική γωνία του νεαρού βοσκού και του ώριμου αφηγητή – εναλλαγή στην αφηγηματική φωνή σε σχέση με τον χρόνο (παρόν – παρελθόν)
3. τεχνική επιβράδυνσης: εκτενείς περιγραφές διακόπτουν την εξέλιξη της δράσης κατά τη στιγμή της διάσωσης.
4. αναχρονία: η τελευταία φράση δηλώνει ότι πρόκειται για μια ανάδρομη αφήγηση.

B2. λειτουργία της περιγραφής:

- Η εμφάνιση της βάρκας ως δραματικό απρόπτο: στοιχείο πλοκής που απαλλάσσει τον βοσκό από το δίλημμα της διάσωσης και τον απενοχοποιεί για την επιλογή του.
- Κορύφωση στην εξέλιξη της δράσης, ο ήρωας στην αγκαλιά του την κόρη, δηλαδή το «ίδιο το όνειρό του».
- Ο αφηγητής περιγράφει με πλούσια εκφραστικά μέσα και κάθε λεπτομέρεια τη διαδικασία διάσωσης- έντονος λυρισμός.
- Εξονυχιστικές λεπτομέρειες / στοιχείο επιβράδυνσης / πρόθεση του συγγραφέα να παρουσιάσει όλες τις συντεταγμένες της δραματικής σκηνής.
- Ταυτόχρονα επιτείνεται η αγωνία του αναγνώστη.

Γ. Το χωρίο αναφέρεται στην ιδεολογική τοποθέτηση του ήρωα απέναντι στην κοσμική μόρφωση σε σχέση με τον προορισμό του ανθρώπου που είναι «η σωτηρία της ψυχής» του μέσα από τον δρόμο του Θεού. Ο αφηγητής κρίνει ότι από τη σωτηρία της ψυχής του τον απομάκρυναν και άλλα πράγματα: α) τα πολλά γράμματα που έμαθε (ιδιαίτερα οι «κοσμικές» σπουδές, στις οποίες αναφέρεται με κάποιο ειρωνικό φόνο) και β) η ζωή του μέσα στην πόλη και τον κόσμο, μακριά από την απλότητα και την αγνότητα της φύσης, καθώς και το επάγγελμα που ασκεί. Ως προς τα γράμματα, είναι βέβαιος ότι θα έσωζε την ψυχή του, αν έμενε στα λίγα «κολλυβογράμματα» (στις στοιχειώδεις γνώσεις γραφής και ανάγνωσης). Και ως προς τη ζωή του κόσμου, αναφέρεται για την ενίσχυση της άποψής του στον πρώτο

δάσκαλό του, στον γέροντα Σισώη, ο οποίος έλεγε ότι μόνο μέσα στο μοναστήρι μπορεί κανείς να σώσει την ψυχή του και όχι έξω από αυτό, στην κοσμική ζωή, γιατί εκεί υπάρχουν πολλοί πειρασμοί, στους οποίους δεν μπορεί να αντισταθεί. Επιπλέον η φράση αυτή συνυφαίνεται με την απλή, ανέμελη, ευδαιμονική ζωή του κατά την εφηβεία του, τότε που ένιωθε ευτυχής μέσα στη φύση. Αντίθετα η τωρινή αστική ζωή του διακατέχεται από την συναισθήματα δυστυχίας και ανελευθερίας.

Δ. Θεματικοί άξονες σύγκρισης:

- Βασανιστικός έρωτας: και στις δύο περιπτώσεις ο έρωτας δε βιώνεται ρεαλιστικά και κατατρέχει τη συνείδηση των ηρώων.
- Λειτουργία του ονείρου: η βίωση του ερωτικού συναισθήματος συνδέεται με το όνειρο – «οφθαλμαπάτη» στο ποίημα του Κλείτου Κύρου και με το όνειρο – εξιδανίκευση στο απόσπασμα του Παπαδιαμάντη.
- Εξιδανίκευση του ερωτικού αντικειμένου: και στις δύο περιπτώσεις η γυναίκα παρουσιάζεται ως ιδεαλιστική και λυρική μορφή.
- Επαναφορά στην πραγματικότητα, μελαγχολία, λήξη του ονείρου: ο έρωτας και στις δύο περιπτώσεις παραμένει ανεκπλήρωτος.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ

